EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 22. 2. 2019
COM(2019) 87 final

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

o vykonávaní a fungovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/33/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa výťahov a bezpečnostných komponentov do výťahov

{SWD(2019) 26 final}

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

o vykonávaní a fungovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/33/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa výťahov a bezpečnostných komponentov do výťahov

1. ÚVOD

Smernica 2014/33/EÚ o výťahoch a bezpečnostných komponentoch do výťahov[1] (ďalej len „smernica“) bola prijatá 26. februára 2014. Právny rámec EÚ týkajúci sa výťahov bol pôvodne zavedený dvomi smernicami: smernicou 84/528/EHS[2] zo 17. septembra 1984 o zdvíhacích a mechanických manipulačných zariadeniach a smernicou 84/529/EHS zo 17. septembra 1984 o elektricky, hydraulicky alebo hydraulicko-elektricky poháňaných výťahoch[3]. Od 1. júla 1999 boli obidve smernice zrušené smernicou 95/16/ES o výťahoch[4] z 29. júna 1995, ktorá bola neskôr nahradená smernicou 2014/33/EÚ.

Cieľom smernice je:

- dosiahnuť vysokú úroveň ochrany používateľov, dodávateľov a pracovníkov údržby výťahov v celej EÚ, a
- prispievať k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu harmonizáciou aspektov právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia v súvislosti s výťahmi.

V článku 46 smernice sa vyžaduje, aby Komisia predložila Európskemu parlamentu a Rade správu o jej vykonávaní a fungovaní. Táto správa má byť založená na konzultácii s príslušnými zainteresovanými stranami a v prípade potreby sa k nej má pripojiť návrh na revíziu smernice.

Na základe uvedeného Komisia vyhodnotila smernicu prostredníctvom externej štúdie o hodnotení smernice[5], ktorá zahŕňala rôzne konzultácie so zainteresovanými stranami,[6] a ďalších zdrojov údajov[7].

---

[1] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/33/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa výťahov a bezpečnostných komponentov do výťahov (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 251).

[2] Smernica Rady 84/528/EHS zo 17. septembra 1984 aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa spoločných ustanovení o zdvíhacích a mechanických manipulačných zariadeniach (Ú. v. ES L 300, 19.11.1984, s. 72.

[3] Smernica Rady 84/529/EHS zo 17. septembra 1984 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa elektricky ovládaných výťahov (Ú. v. ES L 300, 19.11.1984, s. 86).

[4] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/16/ES z 29. júna 1995 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa výťahov (Ú. v. ES L 213, 7.9.1995, s. 1).

[5] Realizovaná konzorciom pod vedením spoločnosti Technopolis Consulting Group Belgium; záverečná správa je k dispozícii na adrese https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9f1a5907-e539-11e7-9749-01aa75ed71a1/.

[6] Konzultácie vykonané externým konzultantom na účely štúdie:
- online verejná konzultácia (jún 2016 až január 2017),
- niekoľko cielených prieskumov,
- seminár v rámci pracovnej skupiny členských štátov pre výťahy, a

Hodnotenie je spracované v pracovnom dokumente útvarov Komisie (ďalej len „SWD“)[8], ktorý je súčasťou tejto správy. Keďže hodnotenie smernice sa uskutočnilo do troch rokov od dátumu, od ktorého sa mali uplatňovať vnútroštátne právne predpisy, do ktorých bola transponovaná, dôkazová základňa bola relatívne obmedzená. Keďže smernica 2014/33/EÚ je výsledkom úplného zosúladenia smernice 95/16/ES s rozhodnutím nového legislatívneho rámca č. 768/2008/ES[9] bez podstatných zmien v obsahu, hodnotenie sa vzťahovalo aj na obdobie pred nadobudnutím účinnosti súčasnej smernice, t. j. od 1. júla 1999 do 19. apríla 2014, na ktoré sa vzťahovala smernica 95/16/ES.

V hodnotení sa posudzovala výkonnosť smernice o výťahoch z hľadiska miery splnenia stanovených cieľov (účinnosť), jej efektívnosť (so zameraním na preskúmanie regulačných – vrátane administratívnych – nákladov a prínosov a potenciálu na zjednodušenie), jej súdržnosť s inými právnymi predpismi EÚ a jej relevantnosť vo vzťahu k potrebám zainteresovaných strán a pridaná hodnota EÚ.

2. CIEĽ A HLAVNÉ USTANOVENIA SMERNICE

V smernici sa stanovuje právny rámec pre uvádzanie výťahov a bezpečnostných komponentov do výťahov na trh a uvádzanie výťahov do prevádzky.

Dvomi hlavnými cieľmi tejto smernice je:

- zabezpečenie voľného pohybu výťahov a bezpečnostných komponentov do výťahov v celej EÚ, čo prispieva k účinnému fungovaniu vnútorného trhu s uvedenými výrobkami. Členské štáty musia povoliť uvedenie výťahov a bezpečnostných komponentov do výťahov na trh na svojom území, ak spĺňajú požiadavky smernice,
- zabezpečenie, aby výťahy a bezpečnostné komponenty do výťahov patriace do rozsahu pôsobnosti smernice boli bezpečné pre používateľov a personál údržby, čím sa zlepší bezpečnosť a ochrana zdravia týchto skupín.

Smernicou sa harmonizujú ustanovenia týkajúce sa výťahov a bezpečnostných komponentov do výťahov. Je založená na zásadách „nového prístupu“, čo znamená, že sa obmedzuje na vyjadrenie základných požiadaviek na ochranu zdravia a bezpečnosti, ktoré musia výťahy a bezpečnostné komponenty spĺňať.

Hlavné ustanovenia sa týkajú rozsahu pôsobnosti a vymedzení, povinností hospodárskych subjektov, postupov posudzovania zhody, základných požiadaviek na ochranu zdravia a bezpečnosti a dohľadu nad trhom, konkrétne:

– rozhovory s predstaviteľmi priemyslu vrátane MSP, notifikovaných subjektov a orgánov.
Hodnotenie bolo prerokované na zasadnutiach medziútvarovej riadiacej skupiny Komisie.

[7] Analýza dostupných oficiálnych štatistík (Eurostat, Prodcom a databáza Amadeus), štúdie a informácie poskytnuté priemyselnými združeniami, výročné správy hospodárskych subjektov, informácie o nehodách z vnútroštátnych štúdií a vnútroštátne správy o dohľade nad trhom.

[8] Pracovný dokument útvarov Komisie o hodnotení smernice 2014/33/EU o výťahoch, SWD (2019) 26 final.

[9] Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 768/2008/ES z 9. júla 2008 o spoločnom rámci na uvádzanie výrobkov na trh a o zrušení rozhodnutia 93/465/EHS (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 82).

- Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti a vymedzenia: rozsah pôsobnosti smernice, vymedzenie dodávateľa výťahu a výrobcu bezpečnostných komponentov, uvedenia na trh a sprístupnenia na trhu atď.
- Pokiaľ ide o povinnosti hospodárskych subjektov: v súlade s rozhodnutím nového legislatívneho rámca č. 768/2008/ES vymedzenie povinností dodávateľov, výrobcov, splnomocnených zástupcov, dovozcov a distribútorov, ako aj osobitné ustanovenia o obojsmernom toku informácií medzi osobou zodpovednou za výstavbu budovy a dodávateľom výťahu.
- Pokiaľ ide o postupy posudzovania zhody: ustanovenia o postupoch notifikácie notifikovaných orgánov, kritériá pre notifikované orgány a postupy posudzovania zhody.
- Pokiaľ ide o základné požiadavky na ochranu zdravia a bezpečnosti: stanovenie cieľov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia, ktoré sa majú dosiahnuť, vrátane ustanovení o zabezpečení prístupnosti výťahov pre zdravotne postihnuté osoby a o prevencii rizika rozmliaždenia.
- Pokiaľ ide o dohľad nad trhom: ustanovenia v súlade s rozhodnutím nového legislatívneho rámca č. 768/2008/ES vrátane dohľadu nad trhom Únie a kontroly výťahov alebo bezpečnostných komponentov do výťahov vstupujúcich na trh Únie, postupov týkajúcich sa výťahov a bezpečnostných komponentov do výťahov, ktoré predstavujú riziko na vnútroštátnej úrovni, ochranného postupu Únie atď.

3. TRANSPOZÍCIA A VYKONÁVANIE

S cieľom umožniť dosiahnutie cieľov sa v smernici harmonizovali určité aspekty zákonov, iných právnych predpisov a správnych ustanovení členských štátov týkajúcich sa výťahov a ich bezpečnostných komponentov. Ustanovenia smernice musia členské štáty transponovať a vykonávať.

Smernica bola jednotne transponovaná vo všetkých členských štátoch. Nezaznamenali sa žiadne problémy s transpozíciou s výnimkou jednej otázky identifikovanej v hodnotiacej štúdii, ktorá sa týka transpozície ustanovenia o „predchádzajúcom súhlase“ stanoveného v treťom odseku základných požiadaviek na ochranu zdravia a bezpečnosti 2.2. Tento bod sa ďalej rozvádza v oddiele 4.2.

Pokiaľ ide o vykonávanie smernice, zistili sa niektoré menšie nezrovnalosti, ktoré sa týkajú vymedzení, spôsobov zavedenia obojsmerného toku informácií medzi dodávateľom a osobou zodpovednou za výstavbu budovy, ustanovení o prístupnosti výťahov pre zdravotne postihnuté osoby, možnosti udeliť predchádzajúci súhlas s cieľom zabrániť riziku rozmliaždenia, posúdenia zhody a certifikátov o ES skúške typu a postupov dohľadu nad trhom.

Vymedzenie pojmu „dodávateľ“ stanovené v smernici transponovalo 26 členských štátov; Estónske právne predpisy spočiatku obsahovali iné vymedzenie, ktoré dodávateľa označovalo ako „výrobcu“. Použitie pojmu „výrobca“ namiesto pojmu „dodávateľ“ nemalo vplyv na

uplatňovanie smernice. Estónske právne predpisy transponujúce smernicu 2014/33/EÚ v súčasnosti obsahujú aj odkaz na pojem „výrobca“.

V článku 6 ods. 1 sa zavádza **obojsmerný tok informácií** s cieľom zabezpečiť, aby si osoba zodpovedná za výstavbu budovy a dodávateľ navzájom poskytovali potrebné informácie a aby podnikli nevyhnutné opatrenia s cieľom zabezpečiť správnu prevádzku a bezpečné používanie výťahu. Tento článok je vo vnútroštátnych právnych predpisoch 26 členských štátov transponovaný presne. V rakúskych aj maďarských právnych predpisoch sa stanovujú osobitné mechanizmy na zaistenie takéhoto toku informácií. Tieto menšie rozdiely nemajú vplyv na uplatňovanie smernice.

Dvadsať členských štátov zahrnulo do svojich vnútroštátnych transpozičných právnych predpisov ustanovenia týkajúce sa **prístupnosti výťahov pre osoby so zdravotným postihnutím,** ktorými sa ustanovenia transponujú presne v zmysle smernice. Zvyšných osem členských štátov zahrnulo ustanovenia týkajúce sa prístupnosti výťahov najmä do svojich vnútroštátnych stavebných predpisov. Väčšina členských štátov do svojich vnútroštátnych stavebných predpisov zaviedla dodatočné alebo konkrétnejšie ustanovenia na reguláciu prístupnosti budov. Tento aspekt patrí do právomoci členských štátov[10].

Dvadsať členských štátov priamo transponovalo tretí odsek základných požiadaviek na ochranu zdravia a bezpečnosti 2.2[11] obsiahnutých v smernici, ktorý členským štátom v osobitných prípadoch umožňuje poskytnúť „**predchádzajúci súhlas**“, najmä v existujúcich budovách, s prijatím iných vhodných prostriedkov na zabránenie riziku rozmliaždenia, ako je poskytnutie voľného priestoru alebo únikových priestorov za koncovými polohami výťahu. V štyroch členských štátoch sa môže „predchádzajúci súhlas“ uplatniť len vtedy, keď sa výťah inštaluje v „existujúcich budovách“ so štrukturálnymi obmedzeniami. V praxi sa súhlas v členských štátoch vykonáva rozdielne. Vzhľadom na rozličné dizajnové riešenia založené na rôznych technológiách postup „predchádzajúceho súhlasu“ dodávateľom umožňuje použiť na zabránenie riziku rozmliaždenia alternatívne prostriedky. Rozdiely v kritériách uplatňovaných členskými štátmi však dodávateľom sťažujú nájdenie informácií o vnútroštátnych vykonávacích postupoch. Vplyv takýchto postupov na fungovanie smernice sa opisuje v časti 4.2.

Postupy posudzovania zhody vymedzené v článkoch 15 a 16 smernice, ktoré majú uplatňovať výrobcovia bezpečnostných komponentov a dodávatelia výťahov, boli

[10] Napríklad vo Francúzsku, v Írsku, v Španielsku, vo Švédsku a v Spojenom kráľovstve by stavebné predpisy týkajúce sa „prístupnosti“ osobných výťahov mali byť v súlade s harmonizovanou normou EN 81-70. V Poľsku vnútroštátne stavebné predpisy obsahujú osobitné ustanovenia na zabezpečenie prístupnosti výťahov pre osoby so zdravotným postihnutím, a teda sú v súlade s odporúčaniami vyhlásenia Európskeho parlamentu, Rady a Komisie. Na Cypre, v Taliansku a v Lotyšsku sa v stavebných predpisoch stanovujú konkrétne požiadavky na rozmery výťahovej kabíny, na prítomnosť telefónnych zariadení a na presné umiestnenie ovládacích panelov výťahov. V Španielsku, v Lotyšsku a v Taliansku sa v miestnych predpisoch stanovujú dodatočné požiadavky, napríklad použitie Braillovho písma.

[11] *„Výťah sa musí navrhnúť a vyrobiť takým spôsobom, aby sa zabránilo riziku rozmliaždenia, keď je kabína v jednej z koncových polôh.*
Táto požiadavka sa dosiahne vytvorením voľného alebo únikového priestoru v oblasti koncových polôh.
Vo zvláštnych prípadoch, pričom sa členskému štátu umožní, aby dal svoj predchádzajúci súhlas, osobitne v prípade existujúcich budov tam, kde je nemožné dodržať toto riešenie, sa však môžu použiť iné primerané opatrenia, aby sa predišlo tomuto riziku.“

transponované a vykonávajú sa vo všetkých členských štátoch. Niektoré zainteresované strany uviedli, že od dodávateľov sa v niektorých prípadoch okrem **certifikátov o ES skúške typu** vyžadovali ďalšie dôkazy o zhode výťahu. Tieto problémy s vykonávaním sa vyriešili, pretože novou smernicou 2014/33/EÚ sa zmenil obsah certifikátov o skúške typu.

Dohľad nad trhom je základným nástrojom na presadzovanie právnych predpisov a je založený na opatreniach na kontrolu toho, že výrobky spĺňajú príslušné základné požiadavky na ochranu zdravia a bezpečnosti a že nevyhovujúce výrobky sa uvedú do súladu alebo sa stiahnu alebo spätne prevezmú z trhu. V smernici 95/16/ES neboli stanovené žiadne osobitné postupy. Rámec pre dohľad nad trhom bol vytvorený nariadením (ES) č. 765/2008 a smernica 2014/33/EÚ obsahuje osobitné ustanovenia o dohľade nad trhom založené na uvedenom nariadení. Z hodnotenia vyplynulo, že z hľadiska stratégií, rozsahu monitorovacích činností a frekvencie a druhov kontrol sa dohľad nad trhom v jednotlivých členských štátoch vykonával rozdielnym spôsobom.

Postupy notifikácie notifikovaných orgánov vymedzené v článku 28 smernice sa v členských štátoch vykonávali rozlične. Uprednostňovaným prostriedkom na preukázanie technickej spôsobilosti notifikovaných orgánov[12] je akreditácia, pričom 19 členských štátov transponovalo uvedený článok tak, že sa zaviedla povinná akreditácia[13]. Ak sa akreditácia nepoužíva, notifikované orgány poskytnú notifikujúcemu orgánu všetky doklady potrebné na overenie zhody s príslušnými požiadavkami. Rozdiely vo vykonávaní notifikačných postupov nemajú vplyv na uplatňovanie smernice.

4. HLAVNÉ ZÁVERY HODNOTENIA

4.1 Relevantnosť

V hodnotení sa dospelo k záveru, že pôvodné ciele smernice sú dnes rovnako platné ako v čase, keď bola smernica prvýkrát navrhnutá. Najmä ciele zabezpečenia vysokej úrovne bezpečnosti používateľov, dodávateľov a personálu údržby a voľného pohybu výťahov a ich bezpečnostných komponentov sú naďalej plne relevantné.

Celkovo sa smernica považuje za zrozumiteľnú. Z hodnotenia však vyplynulo, že je potrebné preskúmať, ako vyjasniť rozsah pôsobnosti smernice vo vzťahu k významným zmenám prevádzkovaných výťahov, na ktoré by sa namiesto vnútroštátnych predpisov vzťahovala smernica, vymedzenie pojmu „dodávateľ“ použité v smernici na rozdiel od pojmu „výrobca“ výťahu a pojmy „uvedenie do prevádzky“ a „uvedenie na trh“. Pokiaľ ide o ustanovenia o „predchádzajúcom súhlase“, v hodnotení boli vyjadrené obavy z neharmonizovaných kritérií používaných členskými štátmi na udelenie alebo zamietnutie predchádzajúceho súhlasu, čo vedie k rozdielnym postupom, ako aj k možnému vzniku rozdielnych bezpečnostných noriem v EÚ. Takisto boli vyjadrené obavy týkajúce sa jednoznačnosti ustanovení o prístupnosti výťahov pre osoby so zdravotným postihnutím, čo vyplýva z toho,

[12] http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/accreditation_en

[13] V nariadení (ES) č. 765/2008 je „akreditácia“ vymedzená ako *„potvrdenie vnútroštátneho akreditačného orgánu o tom, že orgán posudzovania zhody spĺňa požiadavky vykonávať špecifické činnosti posudzovania zhody stanovené harmonizovanými normami a v prípade potreby akékoľvek dodatočné požiadavky vrátane tých, ktoré sú stanovené v príslušných sektorových systémoch“.*

že na celú budovu sa vzťahujú odlišné vnútroštátne požiadavky týkajúce sa prístupnosti, kým prístupnosť výťahov sa upravuje v smernici.

Hodnotením sa preukázalo, že smernica je vo svojom rozsahu pôsobnosti relevantná pre voľný pohyb výrobkov a je aj vhodným politickým nástrojom na celkové riešenie nových rizík vyplývajúcich z technologického vývoja výťahov. V súlade s novým prístupom sa v smernici vymedzujú iba riziká, ktoré sa majú riešiť, a ciele bezpečnosti, ktoré sa majú dosiahnuť, pričom výrobcovia a dodávatelia si volia technické riešenia na dosiahnutie zhody s právnymi predpismi, čo umožňuje inováciu v sektore výťahov.

4.2 Účinnosť

Vyrovnaná miera rastu hodnoty obchodu v rámci EÚ a mimo EÚ je silným ukazovateľom toho, že smernica účinne prispieva k dobre fungujúcemu vnútornému trhu s výťahmi a s bezpečnostnými komponentmi prostredníctvom harmonizácie príslušných vnútroštátnych právnych predpisov. Účinnosť smernice sa ďalej posilňuje prostredníctvom právnej istoty a transparentnosti, ktorú poskytuje. Údaje o nehodách výťahov v EÚ sú rozdrobené a chýbajú podrobnosti. Tieto údaje teda poskytujú iba vybrané anekdotické informácie o počte a trendoch nehôd v priebehu času. Celkovo možno povedať, že smernici sa podarilo prispieť k zvýšeniu bezpečnosti výťahov, keďže došlo k poklesu počtu nehôd personálu údržby v pomere k počtu výťahov v prevádzke. Pokiaľ ide o používateľov, z údajov uvedených v dostupných vnútroštátnych správach vyplýva, že vplyv smernice nie je za žiadnych okolností nepriaznivý a smernica by dokonca mohla v menšej miere prispieť k zlepšeniu úrovne bezpečnosti výťahov.

V hodnotení sa takisto dospelo k záveru, že **postupy posudzovania zhody** sa ukázali ako primerané na zabezpečenie najvyššieho stupňa bezpečnosti a ochrany zdravia pre používateľov a personál údržby. Túto skutočnosť zainteresované strany do veľkej miery uznávajú a súvisí s následnou kontrolou vykonávanou notifikovanými orgánmi.

Okrem iného sa **vymedzenie pojmu „dodávateľ“**, pojmy **„uvedenie na trh“** a **„uvedenie do prevádzky“**, ustanovenie o **obojsmernom toku informácií** stanovené v článku 6 ods. 1 a **„notifikačné postupy**“ **notifikovaných orgánov**, ktoré sú opísané v oddiele 3, ďalej objasňujú v revidovanej „Príručke o uplatňovaní smernice o výťahoch 2014/33/EÚ“[14] (ďalej len „príručka o výťahoch“), ktorej zrozumiteľnosť zainteresované strany všeobecne uznávajú. Okrem toho sa v „modrej príručke“[15] poskytuje vysvetlenie súvisiace s harmonizovaným uplatňovaním právnych predpisov Únie týkajúcich sa harmonizácie výrobkov, ako je smernica 2014/33/EÚ.

V hodnotení sa však poukázalo na niektoré faktory, ktoré obmedzujú účinnosť smernice. Pokiaľ ide o postup „**predchádzajúceho súhlasu**“, členské štáty prijali rozdielne vnútroštátne postupy, čo dodávateľom sťažuje vyhľadanie informácií o vnútroštátnych schvaľovacích postupoch a kritériách. Smernica ponecháva dodávateľom výťahov „manévrovací priestor“ na riešenie rizika rozmliaždenia, pričom problémom je nedostatočná transparentnosť a istota pri udeľovaní predchádzajúceho súhlasu orgánmi členských štátov. V hodnotení sa dospelo

[14] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/29961

[15] „Modrá príručka“ na vykonávanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa výrobkov, 2016; 2016/C 272 E/01.

k záveru, že napriek skutočnosti, že „predchádzajúce schválenie“ je v súlade s novým prístupom, „príručka pre výťahy“ v súčasnosti neposkytuje dostatočne podrobné usmernenia o tomto postupe.

Pokiaľ ide o **prístupnosť výťahov pre osoby so zdravotným postihnutím**, ustanovenia o prístupnosti výťahov sa v rámci EÚ vykonali odlišne. Požiadavky na prístupnosť výťahov sú však harmonizované prostredníctvom smernice, zatiaľ čo prístupnosť budov patrí do právomoci členských štátov. Hoci väčšina zainteresovaných strán nevníma vnútroštátne ustanovenia o prístupnosti ako zaťažujúce alebo obmedzujúce pre vnútorný trh, príručka pre výťahy by sa mohla použiť na ďalšie objasnenie rozdelenia právomocí.

Celkovú účinnosť smernice negatívne ovplyvnili zistené rozdiely vo vykonávaní **dohľadu nad trhom** v členských štátoch z hľadiska stratégií, rozsahu monitorovacích činností, frekvencie a druhov kontrol a úrovne sankcií. Zo zozbieraných dôkazov však vyplýva, že miera nesúladu výťahov a ich bezpečnostných komponentov uvádzaných na trh je v skutočnosti veľmi nízka. Tento pozitívny výsledok vyplýva z toho, že v procese posudzovania zhody zohrávajú silnú a pozitívnu úlohu notifikované orgány, ktoré pôsobia ako „koneční kontrolóri“ súladu výrobku so smernicou. Navyše novou smernicou 2014/33/EÚ zosúladenou s novým legislatívnym rámcom sa výrazne zlepšil rámec dohľadu nad trhom s výťahmi vďaka zavedeniu oveľa komplexnejších ustanovení o dohľade nad trhom.

Pre zabezpečenie účinného uplatňovania smernice mal kľúčový význam vývoj **harmonizovaných noriem**. V skutočnosti sa do veľkej miery používajú ako najbežnejšie prostriedky na preukázanie súladu so základnými požiadavkami na ochranu zdravia a bezpečnosti. Prostredníctvom mechanizmu predpokladu zhody harmonizované normy výrobcom a dodávateľom umožňujú vyhnúť sa dodatočným nákladom na testovanie zhody alternatívnych riešení k riešeniam stanoveným v normách. Z tohto dôvodu hospodárske subjekty vnímajú dobrovoľné harmonizované normy ako *de facto* záväzné. Platí to najmä pre MSP, ktoré nemajú dostatok zdrojov na testovanie alternatívnych technických riešení k normám. Ďalšou otázkou je niekedy zdĺhavý postup, ktorý výbor CEN potrebuje na vypracovanie harmonizovaných noriem, čo znamená, že v normách sa nemusí vždy odrážať rýchlosť technologického pokroku. MSP by mohli byť potenciálne znevýhodnené aj spôsobom vývoja noriem, ak by proces nebol dostatočne transparentný a inkluzívny. Hoci sa Komisia zaviazala zapojiť do normalizačných činností čo najširšiu škálu zainteresovaných strán, otázka zastúpenia MSP v procese vývoja harmonizovaného európskych noriem sa týka vnútornej organizácie príslušných európskych normalizačných organizácií, ktoré sú nezávislé súkromné orgány.

4.3 Efektívnosť

Zatiaľ nie je k dispozícii jednoznačný pohľad na celkový vplyv smernice na náklady podnikov, keďže nebolo možné rekonštruovať základný scenár ani identifikovať iné body porovnania. Okrem toho je od nadobudnutia účinnosti smernice dostupných len málo údajov. Zainteresované strany, ktoré sa zúčastnili na konzultáciách v rámci hodnotenia, neposkytli kvantitatívne odhady vplyvov smernice, takže nebolo možné vytvoriť priamu príčinnú súvislosť medzi jej uplatňovaním a nárastom predaja. Analýza je preto založená na kvalitatívnych informáciách.

Na základe dostupných kvalitatívnych údajov sa zdá, že pre všetky zainteresované strany prínosy prevážili nad nákladmi. Navyše neexistujú dôkazy o tom, že by náklady na dosiahnutie súladu so smernicou v porovnaní s obdobím pred rokom 1999 vzrástli. Harmonizáciou rozličných vnútroštátnych režimov smernica v každom prípade zjednodušuje administratívne požiadavky a požiadavky na súlad na účel predaja výťahov a bezpečnostných komponentov v zahraničí. Z tohto hľadiska sa zdá, že už neexistuje potenciál ďalšieho zjednodušenia. Treba však poznamenať, že výhody plynúce z ľahkého prístupu na vnútorný trh nie sú rovnomerne rozdelené – väčšie spoločnosti majú z harmonizácie väčší prospech, keďže sú viac orientované na vývoz v rámci EÚ. Platí to tak pre hospodárske subjekty MSP, ako aj pre notifikované orgány MSP.

Napokon z dostupných štatistík vyplýva, že v posledných rokoch došlo k zníženiu počtu nehôd výťahov s účasťou personálu údržby, čo by mohlo znamenať zvýšenie bezpečnosti výťahov. Bohužiaľ, dostupné štatistiky o nehodách neumožňujú vyvodiť priamu príčinnú súvislosť medzi smernicou a zvýšenou bezpečnosťou výťahov, keďže v štatistike sa nerozlišuje medzi starými výťahmi v prevádzke a výťahmi uvedenými na trh podľa smernice a príčina nehôd sa zvyčajne neuvádza.

4.4. Súdržnosť

Vo všeobecnosti sa usudzuje, že smernica je v súlade s ostatnými právnymi predpismi EÚ, pričom v tomto ohľade sa nezistili žiadne významné problémy. Nenašli sa žiadne dôkazy o nezrovnalostiach medzi smernicou a inými právnymi predpismi EÚ, ktoré sa týkajú výťahov, s osobitným zreteľom na smernicu 2006/42/ES o strojových zariadeniach[16], nariadenie (EÚ) 2016/424 o lanovkových zariadeniach[17] a nariadenie (EÚ) č. 305/2011 o stavebných výrobkoch[18]. Rozhrania medzi týmito smernicami však nie sú vždy úplne jasné.

Medzi smernicou a vnútroštátnymi stavebnými predpismi sa nevyskytli žiadne zásadné rozpory. Pokiaľ ide o vnútornú súdržnosť smernice, požiadavky týkajúce sa dodávateľov výťahov a výrobcov bezpečnostných komponentov možno považovať za všeobecne jasné a nezistilo sa žiadne prekrývanie pravidiel.

4.5 Pridaná hodnota EÚ

Prístup na úrovni EÚ je aj naďalej najvhodnejší a pravdepodobne dosiahne ciele stanovené v smernici skôr než prístupy na úrovni jednotlivých krajín. Smernica totiž zmenšila regulačnú fragmentáciu medzi členskými štátmi prostredníctvom zosúladenia vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa sektora výťahov, čo bolo prospešné pre fungovanie vnútorného trhu a pozitívne prispelo k bezpečnosti výťahov. Veľká väčšina zainteresovaných strán uznáva pridanú hodnotu smernice EÚ, najmä z hľadiska zvýšeného voľného pohybu výťahov a ich bezpečnostných komponentov a ich väčšej bezpečnosti.

---

[16] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/42/ES zo 17. mája 2006 o strojových zariadeniach a o zmene a doplnení smernice 95/16/ES (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 157, 9.6.2006, s. 24).

[17] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/424 z 9. marca 2016 o lanovkových zariadeniach a zrušení smernice 2000/9/ES (Ú. v. EÚ L 81, 31.3.2016, s. 1).

[18] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 305/2011 z 9. marca 2011, ktorým sa ustanovujú harmonizované podmienky uvádzania stavebných výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje smernica Rady 89/106/EHS (Ú. v. EÚ L 88, 4.4.2011, s. 5).

5. ZÁVERY A ĎALŠIE KROKY

Výsledok hodnotenia je pozitívny. Zozbierané dôkazy potvrdzujú, že smernica funguje dobre a že jej ciele sa vo všeobecnosti plnia. Smernica sa takisto považuje za účinný prostriedok na vytvorenie harmonizovaného rámca pre výťahy a ich bezpečnostné komponenty v celej Únii. Nezistil sa potenciál neúčinnosti alebo zjednodušenia, ktorý by si vyžadoval legislatívne zmeny. Smernica sa takisto považuje za súdržnú, relevantnú a jednoznačne dosahujúcu pridanú hodnotu na úrovni EÚ.

Odhalilo sa však niekoľko nedostatkov, ktoré ovplyvňujú fungovanie smernice. V tomto kontexte sa na jednej strane rozlišuje medzi aspektmi súvisiacimi s vykonávaním smernice, a teda potrebou zlepšenia jej vykonávania, a na druhej strane faktormi, ktoré si vyžadujú možnú zmenu jej rozsahu pôsobnosti a/alebo požiadaviek na výrobky prostredníctvom legislatívneho procesu.

Z výsledkov hodnotenia nevyplývajú dostatočné dôkazy o tom, že by bolo potrebné smernicu revidovať. Komisia sa však domnieva, že na otázky identifikované v procese hodnotenia by sa dalo reagovať ďalším posilnením jednotného vykonávania smernice, najmä prostredníctvom uplatňovania „mäkkých“ opatrení, ako je lepšia koordinácia a lepšie usmernenie.

Takisto bude dôležité zabezpečiť dostupnosť aktuálnych informácií o požiadavkách členských štátov na prístupnosť v zastavanom prostredí a prístupoch k transpozícii postupu „predchádzajúceho súhlasu“ pre všetky dotknuté hospodárske subjekty a notifikované orgány.

Okrem toho je na uľahčenie prístupu na trh potrebné prijať opatrenia na zabezpečenie včasnej dostupnosti noriem pre výrobcov a dodávateľov, najmä pre MSP, pričom sa zároveň zdôrazní dobrovoľný charakter uplatňovania harmonizovaných noriem, ktoré poskytujú predpoklad zhody so základnými požiadavkami smernice na ochranu zdravia a bezpečnosti.

Sektor výťahov má zavedené fóra, ktoré sa môžu použiť na zavedenie opatrení zameraných na zlepšenie vykonávania a fungovania smernice. Konkrétne sú to:

- pracovná skupina pre výťahy,
- skupina pre administratívnu spoluprácu orgánov dohľadu nad trhom s výťahmi (Lifts AdCo), a
- koordinačná skupina notifikovaných orgánov pre výťahy.

Komisia preto v reakcii na zistenia hodnotenia prijme tieto opatrenia:

- Pokiaľ ide o nejasnosť niektorých vymedzení: Komisia zintenzívni svoje koordinačné úsilie v rámci pracovnej skupiny pre výťahy s cieľom objasniť terminológiu smernice, napríklad pojmy „dodávateľ“, „uvedenie na trh“ a „uvedenie do prevádzky“, ako to požadujú zainteresované strany.

- Pokiaľ ide o predchádzajúci súhlas: s cieľom zabezpečiť úplnú transparentnosť a zlepšiť právnu istotu Komisia túto otázku otvorí v rámci skupiny pre administratívnu spoluprácu orgánov dohľadu nad trhom s výťahmi v záujme zlepšenia koordinácie medzi členskými štátmi a dosiahnutia súdržnejšieho a jednotnejšieho uplatňovania postupu „predchádzajúceho súhlasu“ uvedeného v poslednom odseku bodu 2.2 prílohy I k smernici.
- Pokiaľ ide o prístupnosť výťahov pre osoby so zdravotným postihnutím: Komisia bude ďalej objasňovať hranicu medzi požiadavkami smernice týkajúcimi sa prístupnosti výťahov podľa smernice vo vzťahu k vnútroštátnym právnym predpisom o prístupnosti budov a stavieb, pričom uvedenou otázkou sa bude zaoberať v rámci pracovnej skupiny pre výťahy. Osobitne bude venovať pozornosť rôznym podmienkam inštalácie a použitia výťahov, napr. v závislosti od druhu budovy a jej funkcie, úrovne poschodí atď.

Hneď ako pracovná skupina pre výťahy schváli zlepšené a nové usmernenia o otázkach, ktoré sa podľa hodnotenia považujú za nedostatočne zrozumiteľné, zavedú sa do praxe prostredníctvom zmeny príručky pre výťahy, ktorá je hlavným referenčným dokumentom na podporu výkladu a vykonávania smernice.

- Pokiaľ ide o dohľad nad trhom: Komisia bude dôkladne monitorovať uplatňovanie smernice vo všetkých členských štátoch a v činnostiach skupiny pre administratívnu spoluprácu orgánov dohľadu nad trhom s výťahmi. Navrhne aj zosúladené akcie v rámci spolupráce príslušných orgánov dohľadu nad trhom.

  Komisia povzbudí členov tejto skupiny, aby medzi príslušnými orgánmi dohľadu nad trhom šírili podrobnejšie informácie o svojich príslušných vnútroštátnych programoch dohľadu nad trhom, informácie o zdrojoch štatistiky nehôd, a vyzve ich, aby preskúmali možné synergické účinky. Komisia sa bude naďalej zameriavať na uľahčenie hladkej spolupráce medzi orgánmi dohľadu nad trhom s cieľom zabezpečiť, aby sa na trh uvádzali výhradne výťahy a bezpečnostné komponenty do výťahov, ktoré sú v súlade s požiadavkami, a aby sa zachovala spravodlivá hospodárska súťaž.

  Komisia takisto pripomína, že jej balík návrhov o výrobkoch[19] obsahuje návrh nového nariadenia v oblasti dohľadu nad trhom, ktorého cieľom je okrem iného posilniť kontroly zo strany orgánov dohľadu nad trhom a colných úradníkov tak, aby sa zabránilo uvedeniu nebezpečných výrobkov na trh Únie.

[19] Pokiaľ ide o balík návrhov o výrobkoch: návrh nariadenia, ktorým sa stanovujú pravidlá a postupy dodržiavania a presadzovania harmonizačných právnych predpisov Únie, COM(2017) 795.

- Pokiaľ ide o postup normalizácie: s cieľom zabezpečiť včasnú dostupnosť harmonizovaných noriem, ktoré poskytujú predpoklad zhody so základnými požiadavkami na zdravie a bezpečnosť, Komisia už prijala potrebné opatrenia na podporu a zvýšenie svojej účasti na procesoch vývoja noriem. Nová žiadosť o normalizáciu M/549[20] poskytuje potrebné nástroje na monitorovanie a usmerňovanie prípravy harmonizovaných noriem na podporu smernice. Vyvinie sa osobitné úsilie na účinné vykonávanie opatrení na zvýšenie transparentnosti, posilnenie právnej istoty a rýchlosti prijímania noriem v súlade s oznámením Komisie o harmonizovaných normách[21].

[20] Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 21. septembra 2016 o žiadosti o normalizáciu predloženej Európskemu výboru pre normalizáciu, pokiaľ ide o výťahy a bezpečnostné komponenty do výťahov na podporu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/33/EÚ, C(2016) 5884 final.

[21] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – Harmonizované normy: zvyšovanie transparentnosti a právnej istoty v záujme plne fungujúceho jednotného trhu, COM(2018) 764 final.